

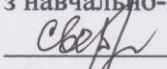
**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

Музично-педагогічне відділення

**Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора
з навчально-виробничої роботи

 Валентина СВЕРЛОВИЧ
«30» серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

15. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА:

15.2. Літня педагогічна практика

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Вінниця 2024

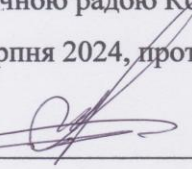
Робоча програма освітнього компонента 15. Практична підготовка: 15.2 Літня педагогічна практика з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

Валентина БЕВЗ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів
дошкільних психолого-педагогічних дисциплін

«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий	
	Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»		
Загальна кількість годин –120 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи здобувача освіти –	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 1 – й на базі 11 класів; 3 – й на базі 9 класів.	
		Семестр: 2 –й на базі 11 класів; 6 - на базі 9 класів.	
		Аудиторні	Практичні
		30	30
		Самостійна робота 90	
		Вид контролю: залік	

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Метою педагогічної практики є формування у здобувачів освіти початкових професійних компетентностей шляхом спостереження, аналізу та практичного залучення до організації та проведення режимних процесів та занять у закладах дошкільної освіти; розвиток навичок підготовки, планування, проведення та аналізу режимних процесів та занять, а також формування педагогічних умінь, необхідних для роботи з дітьми дошкільного віку, зокрема вміння сприяти їх всебічному розвитку та соціалізації різними педагогічними методами та прийомами.

Завдання освітнього компонента 15.2 Літня педагогічна практика:

- 1 навчання творчо застосовувати набуті теоретичні знання при проведенні різного роду роботи з дітьми;
- 2 формування навичок спостереження і аналізу педагогічної діяльності, вміння осмислювати і використовувати передовий педагогічний досвід;
- 3 вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів виховання і навчання дітей;
- 4 засвоєння навичок роботи з дитячим колективом з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, а також роботи з батьками;
- 5 розвиток професійних здібностей майбутніх вихователів, їх інтересу до педагогічної роботи, до професії педагога, до дітей.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати

різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 10. Здатність до творчого пошуку та реалізації нових ідей до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, критично мислити.

2.2.3. Спеціальні (фахові компетентності)

СК 1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК 2. Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК 3. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК 4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.

СК 5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК 6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 7. Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК 9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК 11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

СК 12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

СК 13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК 14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК 15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу

СК 16. Здатність до позитивної мотивації щодо майбутньої професійної діяльності, інтерес до педагогічної роботи, готовність до продовження навчання за наступним рівнем освіти.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН 1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН 2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, з використанням інформаційно-комунікативних технологій, виконувати експериментальні проекти, курсові роботи.

РН 3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН 4. Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти

РН 5. Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН 6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН 7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН 8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН 10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН 13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН 14. Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН 16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН 17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН 18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 19. Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

РН 21. Використовувати базові знання з філософії, історії, права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; усвідомлювати роль довкілля для життя і здоров'я людини, дотримуватися здорового способу життя.

РН 22. Дотримуватися усіх норм сучасної української мови у процесі ведення усної чи писемної професійної комунікації; використовувати іноземну мову як засіб комунікації в полікультурному середовищі.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні

знати:

- вікові особливості дітей дошкільного віку;
- особливості організації та проведення режимних процесів у групах дошкільного віку;
- особливості організації різних видів діяльності дітей дошкільного віку та методи керівництва ними;
- зміст, форми та методи навчання й виховання дітей дошкільного віку, оптимальні для здійснення їх різнобічного розвитку;
- особливості керівництва освітнім процесом в ЗДО, здійснення організаційно-педагогічної, методичної та контрольної-аналітичної діяльності;

уміти:

- планувати та організовувати освітній процес у різних вікових групах ЗДО;
- здійснювати процес виховання й навчання таким чином, щоб він сприяв особистісному розвитку дитини дошкільного віку;
- організовувати дитячий колектив, проводити індивідуальну роботу з дітьми;
- аналізувати режимні процеси, заняття з різних розділів освітньої програми, надавати рекомендації щодо їх проведення;
- проводити різні форми методичної роботи в ЗДО;
- організовувати та проводити просвітницьку та консультативну роботу з батьками вихованців.

3. Програма освітнього компонента

Організація педагогічної практики:

Літня педагогічна практика проводиться на третьому курсі. Тривалість практики – 4 тижні. Методичне керівництво практикою студентів здійснюють викладачі кафедри дошкільної педагогіки та циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін, роботою студентів у ЗДО керують вихователі, керівник закладу. Для проходження практики здобувачі розподіляються по підгрупах 4-6 чол., в одній віковій групі працює 2 здобувачі.

Протягом всієї практики здобувачі ведуть щоденник.

Про виконання плану практики здобувачі звітують на педраді в закладі дошкільної освіти та на підсумковій конференції і заліку в коледжі.

Зміст практики:

1. Складають календарний план роботи на період практики.
2. Розробляють конспекти занять та режимних моментів.
3. Здійснюють всебічне виховання дітей, відбираючи для цього конкретний зміст роботи і засоби педагогічного впливу.

4. Організують обстановку і матеріальне середовище групи з урахуванням потреб дітей даного віку і специфіки навчально-виховних завдань на даний період часу.
5. Створюють умови для розвитку самостійної дитячої діяльності (ігрової, трудової, художньої, пізнавальної та ін.), забезпечують розвиток вказаних видів діяльності і виховання дітей в процесі їх здійснення.
6. Створюють і підтримують у групі психологічно комфортний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають виникненню травм.
7. Особливу увагу приділяють проведенню оздоровчих та загально-зміцнюючих процедур (повітряні і сонячні ванни, ходьба босоніж, обтирання та ін.). Під час проведення враховують вікові та індивідуальні особливості кожної дитини, організують дні здоров'я.
8. Здійснюють повсякденну і заздалегідь сплановану роботу з батьками: проводять бесіди, консультації з різних питань виховання дітей.
9. Організують свята і розваги для дітей своєї групи кожний тиждень. У їх підготовці і проведенні беруть участь двоє здобувачів. Один з вечорів дозвілля проводиться як відкритий захід для здобувачів та вихователів дошкільного закладу. Можна організувати об'єднані вечори для дітей молодшого, середнього та старшого віку за участю усіх здобувачів, що працюють в даних групах.
10. Проводять екскурсії та пішохідні переходи (залучають батьків).
11. Проводять залікові: режимний момент та заняття з будь якого розділу програми.
12. Проводять консультації для батьків.
13. Беруть участь у роботі педради, виступають з доповідями, повідомленнями.

Календарний розподіл змісту роботи студентів-практикантів:

1-2 день	Участь у настановчій конференції з педагогічної практики, ознайомлення з планом та програмою педагогічної практики. Консультації з викладачами-методистами, вирішення організаційних питань. Підготовка до самостійної роботи на посаді вихователя ЗДО. Ознайомлення з організацією роботи в ЗДО, з документацією; вивчення колективу дітей; спостереження та аналіз режимних процесів, проведення діагностики рівня знань дітей у відповідності з програмою, за якою працює ЗДО. Кожний здобувач визначає, за якою дитиною групи він буде вести спостереження з метою написання на неї психолого-педагогічної характеристики. Практиканти складають календарні плани навчально-виховної роботи на період
----------	---

	практики; конспекти занять з різних розділів програми, які перевіряються викладачем-методистом; виготовляють посібники для роботи з дітьми. На кінець підготовчого періоду кожний здобувач складає індивідуальний план проходження педагогічної практики, який перевіряється і затверджується методистом кафедри, комісії.
I-IV тижні	Здобувачі самостійно працюють на посаді вихователя в першу і другу половину дня, чергуючись між собою та проводять роботу у одній віковій групі.
	Здобувачі оформлюють звітну документацію з педпрактики, складають психолого-педагогічну характеристику, беруть участь у педагогічній раді, присвяченій підведенню підсумків педагогічної практики.

Звітна документація:

- індивідуальний план педпрактики;
- щоденник;
- календарний план освітньо-виховної роботи;
- конспект відкритого заняття;
- звіт, характеристика;
- таблиць успішності.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	у тому числі			
	усього	аудиторні	практичні	самостійна робота
2 семестр				
Тема 1.Семінар – практикум по підготовці до літньої практики.	30	28		
Тема 2. Настановча конференція.	2	2	-	-
Тема 3. Спостереження і аналіз освітньо-виховної роботи в різних вікових групах.	10	-	5	-
Тема 4. Самостійна робота здобувачів-практикантів на посаді вихователя першу і другу половину дня.	80	-	80	-

Тема 5. Здобувачі оформлюють звітну документацію з педпрактики, складають психолого-педагогічну характеристику, беруть участь у педагогічній раді, присвяченій підведенню підсумків педагогічної практики.	10	-	5	-
Залік	2	2	-	-
Усього годин	120	30	90	-

4. Методи та форми контролю

Формами контролю є:

- поточний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів включає:

- аналіз спостережень режимних процесів, занять, свят і розваг, ігрової та трудової діяльності дітей, різних форм роботи з батьками;;
- практичну роботу (складання конспектів режимних процесів та занять);
- самостійне проведення режимних процесів та занять;

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку здобувачів до практики та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач одержує в тому випадку, коли самостійне проектування й проведення усіх видів форм організації життєдіяльності дітей здійснено на високому рівні. Подані для перевірки конспекти залікових форм організації життєдіяльності дітей належно оформлені, доповнені наочними посібниками (картки, схеми, ілюстрації, роздатковий матеріал тощо), які використовувалися у процесі їх проведення; на «відмінно» оцінений і відповідає вимогам до структури й оформлення проведений здобувачем показовий захід, а також психолого-педагогічні характеристики дитини та

групи. Щоденник здобувача-практиканта всебічно відображає його діяльність під час практики і відповідає сформульованим вимогам, містить глибокий самоаналіз освітньо-виховного процесу, здійснюваного педагогічним колективом ЗДО та власної діяльності; звіт не тільки перелічує види виконаної роботи, а й містить самооцінку та самоаналіз діяльності. Характеристика свідчить про високий рівень готовності здобувача до самостійного виконання функцій вихователя дітей дошкільного віку, його дисциплінованість і організованість, дотримання ним розпорядку роботи ЗДО, активність у громадському житті, старанність тощо. Вся звітна документація вчасно подана на перевірку, охайно і грамотно оформлена. Під час захисту практики здобувач упевнено презентує свої матеріали, аргументовано відповідає.

Оцінка «добре» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Ставиться за умови, коли самостійне виконання обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку проведене на високому рівні, конспекти належно оформлені й доповнюються наочними посібниками, наявний протокол обговорення залікової форми роботи, оцінці «добре» або «відмінно» відповідає показовий захід, а також психолого-педагогічні характеристики, систематично і повно заповнений щоденник, звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, характеристика з бази практики позитивна, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні трапляються незначні помилки.

Оцінка «добре» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Ставиться за умови, коли самостійне виконання обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку проведене на достатньому рівні (не більше 25% оцінок «задовільно» за проведені форми організації життєдіяльності дітей та режимні процеси), їх конспекти належно оформлені й доповнюються наочними посібниками, оцінці «добре» або «відмінно» відповідає показовий захід, а також психолого-педагогічні характеристики; щоденник заповнювався систематично, однак у ньому трапляється поверховий самоаналіз виконаної роботи; звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, позитивна характеристика з бази практики, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні трапляються мовленнєві та змістові помилки.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Оцінюється практика, всі види роботи якої оцінені «задовільно»; наявна позитивна характеристика з ЗДО, однак за час практики зафіксовані пропуски відвідування ЗДО без поважних причин; документація подана з запізненням, не відповідає поставленим вимогам, (насамперед календарний план), поверховий звіт здобувача; в мовленнєвому оформленні поданих ним матеріалів наявні помилки.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень E, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59).
«Незадовільно» з обов'язковим повторним проходженням всієї практики. Здобувач не відвідував ЗДО (зафіксовано більше половини пропущених днів), не виконав програми практики. Рішенням ради факультету йому визначається повторне проходження практики. Нескладена практика є академічною заборгованістю. Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS подано у таблиці.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS подано у таблиці.

Шкала оцінювання

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

5. Рекомендовані джерела інформації

5.1. Базова література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А. М. Богуш ; кол. авт.: А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012. Спецвипуск. С. 1–30.

2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» за заг. ред. С. Низковської. Тернопіль. Мандрівець. 2017. 256 с.

3. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри: навч. посіб. М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова. 2-ге вид. Київ: НПУ, 2007. 140 с.

4. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Харків: Ранок, 2013. 192 с.

5. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма. 3-тє вид., зі змін. і доповн. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 108 с.

6. Богуш А. М. Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика

навчання дітей рідної мови : підручник / за ред. А. М. Богуш. Київ: Вища школа, 2007. 542 с.

7. Богуш А., Н. Гавриш. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: [Підручник для ВНЗ] Київ: Слово, 2008. 408 с.

8. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: [Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти] Київ: Слово, 2006. 304 с.

9. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному навчальному закладі: навч. посібник. 2-е вид. перероблене і доповнене. Київ: Вища школа. 2002. 407 с.

10. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 256 с.

11. Ватаманюк Г.П. Робота з дитячою книгою в закладі дошкільної освіти: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Київ. КНТ.2018. 480 с.

12. Ватаманюк Г. П. Формування комунікативних умінь старших дошкільників у процесі музично-ігрової діяльності: практичний аспект : навчальний посібник Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2014. 174 с.

13. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 128 с.

14. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. 3-ге вид., переробл. і допов. Суми: Університетська книга, 2011. 428 с.

15. Горопаха Н. М., Поніманська Т. І. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] Київ: Слово, 2009. 280 с.

16. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білокаленко [та ін.]; наук. ред: Г. В. Беленька, М. А. Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.

17. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. Дичківська. Київ: Академвидав, 2004. С. 199–203.

18. Індивідуальний підхід до дитини і ДНЗ / упор. Л. А. Шик. Харків: Основа, 2010. 176 с.

19. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. Харків: Веста: Ранок, 2008. 160 с.

20. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Слово, 2011. 720 с. 21. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля: у 3-х

частинах.: навч. посіб. Київ : Слово, 2010. Ч. 2. 360 с.

21. Лохвицька Л. В. , Андрющенко Т. К. Дошкільникам про основи здоров'я: навч.- метод. посіб. 2-ге вид., оновл. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 192 с.

22. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Уклад. О. А. Рудік. Харків: Основа, 2010. 33 с.

23. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

24. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / Авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 256 с.

25. Організація режимних процесів у ДНЗ / упор. Кірсанова І. Ф. Харків: Основа, 2010. 175 с.

26. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник для ВНЗ 3-є вид. виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 448 с.

27. Сучасний дошкільний заклад: середовище для розвитку: навчально-методичний посібник /Авт.-упоряд.: М. І. Каратаєва, О. А. Денисова, Л. А. Грицюк. Кам-Под: ФОП Сисин О. В., 2012. 352с.

28. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г. В. Сухорукової. Київ: Слово, 2010. 376 с.

5.2. Допоміжна література

1. Гавриш Н. Художня література в освітньому процесі: сучасні технології // Дошкільне виховання. 2011. № 2. С. 4–9.

2. Гаращенко Л. Заняття з фізичної культури ігрового типу для дітей дошкільного віку. Київ : НФВ «Славутич-Дельфін», 2008. 124 с.

3. Галяпа М. Учимося уникати конфліктних ситуацій у роботі з батьками /

4. Марія Галяпа // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012 №6. С. 40-43.

5. Денисенко Н. Ф., Лиходід Л. В. Лупінович С. В, Михайличенко А. Ф. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 160 с.

6. Долинна О. П., Низковська О. В. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі // Дошкільне виховання. 2010. № 10. С. 7–15.

7. Долинна О. П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2010. № 7. С. 14–26.

8. Дятленко Н., Гончаренко А., Шевчук А. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : метод. посіб. Київ : Шкільний світ, 2010. 128 с.

9. Котляр В. Ф. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 200 с.
10. Лактіонова С. М., Пузанко В. І. Наступність на етапах «Дитячий садок – початкова школа»: методичні рекомендації // Дошкільний навчальний заклад. 2015. № 4 С. 2–16.
11. Левченко Т. Г. Валеологія щодня: основи здоров'я для дітей 5-6 років. Харків : Основа, 2014. 221 с.
12. Мартиненко Г. В. Театралізована діяльність в дитячому садку. Харків: Основа, 2018. 127 с.
13. Музей у дошкільному навчальному закладі: з досвіду роботи школи-дитячого садка імені Софії Русової / [упоряд. Т. Вороніна]. Київ: Шкільний світ, 2011. 125 с.
14. Нечипорук Н., Петько О., Корж Т. Особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах ДНЗ. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 184 с.
15. Організація роботи груп короткотривалого перебування у ДНЗ / уклад.: Л. А. Швайка, Л. М. Чала. Харків: Основа, 2012. 207 с.
16. Садовнича В. В. Велика книга маленького українця: захопливі розповіді з історії, природознавства та народознавства України / Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2013. 352 с.
17. Товкач І. Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом. Навч.-метод. посібник. Київ: Слово, 2012. 368 с.
18. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку // Дошкільне виховання. 2008. № 2. С. 20–21.
19. Шевчук А. Дятленко Н, Гончаренко А. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: метод. посіб. Київ: Шкільний світ, 2010. 128 с.
20. Шевчук А. С. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч. метод. посіб. Київ: Шкільний світ, 2006. 128 с. 29.
21. Шевцова О. А. Усі заняття в групі старшого дошкільного віку І півріччя 6-й рік життя. Харків: Основа. 352 с.
22. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку. Київ : Видавництво Європейського університету, 2011. 392 с.
23. Яковенко Л. В. Абетка безпеки дошкільників: методичні матеріали та розробки занять. 2-ге вид. Харків: Ранок, 2011. 208 с

5.3. Інтернет-ресурси

1. Гавриш Н. Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» : URL : <https://refdb.ru/look/1095777.html>.
2. Гавриш Н. Сучасне заняття в ДНЗ. URL : <http://www.twirpx.com/file/1215880/>.
3. Діагностика дошкільнят: методики, тести

(приклад) / Сайт «Все про все». URL : <http://hair2014.ru/diagnostyka-doshkilnyat-metodyky-testy-prykłady/> Документація педагогічних працівників дошкільного закладу. URL : <https://studfiles.net/preview/5537878/page:3/>.

4. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі» Лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти №1.4/18-3082 від 26.07.10 року». URL : <https://ru.osvita.ua/legislation/doshkilnaosvita/9091/>.

5. Конспекти занять з театралізованої діяльності в ДНЗ. URL : <http://vihovateli.com.ua/conspect/-konspekt-zanyatiya-po-teatralizovanno-j-deyatelnosti-vstarshej-gruppe.html>.

6. Лист МОН України №1/9-386 від 13.06.2018 «Щодо особливостей організації діяльності закладів дошкільної освіти в 2019/2020 н. р. URL : <https://base.kristti.com.ua/?p=6959>.

7. Лист МОН від 02.09.2016 № 1/9-456 «Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах». URL : <https://imzo.gov.ua/2016/09/08/list-mon-vid-02-09-2016-1-9-456-shhodo-organizatsiyi-fizkulturno-ozdorovchoyi-roboti-u-doshkilnihnavchalnih-zakladah/>.

8. Лист МОН від 02.09.2016 № 1/9-454 «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах». URL : <https://imzo.gov.ua/2016/09/08/list-monvid-02-09-2016-1-9-456-shhodo-organizatsiyi-fizkulturno-ozdorovchoyi-roboti-u-doshkilnihnavchalnih-zakladah/>.

9. Мельник І. Музично-театралізована діяльність як засіб творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку. URL : <http://www.ird.npu.edu.ua/files/melnuk.pd>.

10. Музичний керівник в дитячому садку. URL : <http://www.zirochka.info/holovna/muzychnikerivnyky/honchar/muzychnyj-kerivnyk-v-dytyachomu-sadochku/>..

11. Організація театралізованої діяльності в ДНЗ. URL : http://sadok18.at.ua/load/poradi_dlja_pedagogiv/organizacija_teatralizovanoji_dijalnosti_doshkilnikov_u_dnz_18/2-1-0-70.

12. Планування освітнього процесу у сучасному дошкільному закладі. URL : <https://www.soippo.edu.ua/images/ДНЗ/Планування>.

13. Розгорнуте перспективне планування. Осінь. Середній дошкільний вік URL : <http://dnz265.edu.kh.ua/Files/downloads>

14. Розвиток творчої активності дошкільників у театралізованій діяльності. URL : <http://vihovateli.com.ua/cons/3949-razvitie-tvorcheskoj-aktivnosti-doshkolnikov-vteatralizovanoj-deyatelnosti.html>.

15. Северин О. Як працювати над науково-методичною проблемою. URL : <http://osvita.ua/school/manage/general/32812/>.

16. Смольникова Г. Здоров'язбереження як вирішальний аспект в освітньому процесі ДНЗ URL : <http://www.ippo.org.ua/files/новини/ОСТАННІ.2010>.

17. Складові розвивального простору у груповому осередку ДНЗ. URL : https://kprmk.gov.ua/public/img/.../oseredki_u_dnz.docx 2012_11_60.pdf .

18. Тарасова О. С., Рибалка Н. О., Челомбитко Н. П. Організація гурткової роботи в ДНЗ. URL : http://e-kniga.in.ua/product/organzatsya_gurtkovo_roboti_v_dnz.

19. Ульянчук О. Д. Інтерактивні технології розвитку мовлення дітей. URL : http://dnzromashka.rv.ua/attachments/article/59/Interaktivni_tehnologii_Yljanshyk.pdf.

20. Яковенко А. О. Загальнодидактичні аспекти дослідження мовленнєвої готовності до навчання у школі старших дошкільників. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/7581/1/Iakovenko.pdf>.